

Ministerie van BZK & Ministerie van VWS
Hare Excellentie mevrouw K.H. Ollongren
Zijne Excellentie de heer H.M. de Jonge
Postbus20011
2500 EA Den Haag

Betreft: Internetconsultatie Wet tegengaan ontwijking WNT

Utrecht, 17 juli 2019

Hooggeachte mevrouw Ollongren, Hooggeachte heer De Jonge,

De bedoeling van het wetsvoorstel 'tegengaan ontwijking WNT' is duidelijk voor de NVTZ. Het wetsvoorstel probeert invulling te geven aan een niet afgerond debat over de reikwijdte van de wet. Destijds is dat ontstaan doordat een advies van de Raad van State niet goed kon worden doordacht vanwege de snelheid van het wetgevingstraject. Ook wordt met de wetswijziging beoogd om in te spelen op de gesignaleerde constructies die erop ingericht lijken te zijn de WNT te ontwijken. De NVTZ verwoordt haar opmerkingen over dit wetsvoorstel vanuit drie invalshoeken:

1. Een aantal technische opmerkingen die ervan uit gaan dat het wetgevingstraject in de huidige vorm doorgezet zal worden.
2. Het doordenken van alternatieven, mocht dit wetsvoorstel opnieuw op overwegende bezwaren stuiten bij de Raad van State.
3. Het opnieuw in het brandpunt van het maatschappelijk debat plaatsen van bestuurders in zorg en welzijn, terwijl andere met name genoemde groepen juist buiten de orde van deze wet worden geplaatst.

Ad 1: Wat betreft de definitie van het begrip 'instelling' is er in het wetgevingstraject van de WTZa nadrukkelijk aangesloten bij de definitie die reeds wordt gehanteerd in de Wkkgz. Echter in het wetsvoorstel aangaande de WNT wordt een andere definitie van het begrip 'instelling' gehanteerd. De WTZa spreekt over instellingen voor medisch specialistische zorg en 'instellingen die met meer dan tien zorgverleners zorg of een dienst als omschreven bij of krachtens de Wlz of de Zvw verleent of doet verlenen'. In het wetsvoorstel voor de WNT wordt naast instellingen voor medisch-specialistische zorg (als in de WTZa) gesproken over 'instellingen', die zorg of overige diensten als bedoeld in onderdeel 7 door middel van opdracht middellijk of onmiddellijk laten verlenen door een instelling waar ten minste twee personen werkzaam zijn van wie er één zorgverlener is'. De huidige WNT is bovendien uitsluitend van toepassing op "rechtspersonen" en niet op instellingen die de zorg verlenen met een rechtsvorm als eenmanszaak, maatschap, vennootschap onder firma of commanditaire

vennootschap. Om verwarring te voorkomen zou het raadzaam zijn om dit ook duidelijk in de wet vast te leggen door de term “rechtspersonen” te hanteren.

In het verlengde van de onduidelijkheid over het begrip ‘instelling’ is ook het begrip ‘zorgverlener’ onvoldoende toegelicht. Ons voorstel is om aansluiting te zoeken bij reeds bestaande juridische afbakeningen, bijvoorbeeld zoals gedefinieerd in de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (BIG).

Het uitbreiden van de werkingssfeer van de WNT roept nieuwe vragen op, bijvoorbeeld wat betreft de verantwoordelijkheid van de raad van toezicht voor onderaannemers. Immers op basis van de WTZi is een raad van toezicht verplicht voor de meeste zorginstellingen. WTZi-toegelaten instellingen dienen zich te committeren aan de sectorale WNT-klasse indeling. Onder de huidige wetgeving stelt de raad van toezicht de indeling in een klasse vast. Naar onze mening is onvoldoende uitgewerkt hoe en door wie de klassenindeling wordt vastgesteld als de aan de rechtspersoon verbonden partij geen raad van toezicht heeft.

Ad 2: In de voorbereiding van dit wetgevingstraject zijn meerdere scenario's overwogen. Van die scenario's is nu gekozen voor het scenario met een reikwijdte die het verstrekendst is. Ondanks dat, dus ook als deze nieuwe regelgeving van kracht is geworden, blijven er mogelijkheden bestaan om de WNT bewust te ontwijken. Dit kan bijvoorbeeld door het tussenplaatsen van rechtspersonen, wat leidt tot verhulling (vergelijkbaar met het thema belastingontwijking). Dit is zeker niet denkbeeldig als er de komende jaren meer toetreders in de markt zullen zijn, zoals buitenlandse kapitaalverstrekkers.

Op dit moment is er een aantal maatschappelijke organisaties die niet onder de WNT vallen, maar die naar analogie van de WNT wel hun beloningssystematiek hebben ingericht. Denk bijvoorbeeld aan de goede-doelen-sector die het systeem hanteren van een code en een vorm van certificatie op die code (CBF-keur). Ook zijn er organisaties die acteren in het publieke domein en strikt genomen niet onder de WNT vallen, maar wel een gematigd beloningsbeleid hebben. Ons voorstel is bij samengestelde rechtspersonen ook te redeneren vanuit de geest van de wet. Dit zou betekenen dat de raad van toezicht of de raad van commissarissen in het samengestelde bedrijf zicht moet hebben op alle onderdelen van dat bedrijf en ook op al die onderdelen toezicht moet houden (zie de aanbevelingen uit het inspectierapport over Alliade¹). Daarmee wordt de geest van de WNT in alle onderdelen van het bedrijf gehanteerd. Dit heeft als voordeel dat veel meer gedacht wordt vanuit een waardenoriëntering, die samenhangt met de positionering van zorg- en welzijnsinstellingen in het semipublieke domein en/of instellingen waarin veel collectieve middelen omgaan. Ons voorstel is te komen tot een transparante rapportage hierover. Wij geven hierbij in overweging dat een dergelijke waardenoriëntering aansluit bij de Governancecode Zorg, eerder uitgebrachte rapporten van de WRR² en het rapport van de Adviescommissie Behoorlijk Bestuur³.

¹ Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd - Rapportage Tweede onderzoek naar goed bestuur binnen de Zorggroep Alliade te Heerenvveen; 2019

² WRR-rapport nr. 91 - Van tweeluik naar driehoeken; 2014

³ Rapport Adviescommissie Behoorlijk Bestuur - Een lastig gesprek; 2013

Hierbij is het belangrijk dat het interne toezicht verstevigd wordt en gepositioneerd wordt als toezicht vanuit de samenleving (zie ook de gezamenlijke brief van de bewindspersonen van het ministerie Volksgezondheid Welzijn & Sport⁴)

Ad 3. Aansluitend op het voorgaande wordt er aangaande bestuurders in zorg en welzijn pejoratieve taal gebezigd. Door de gekozen bewoordingen worden ook consciëntieuze bestuurders die zich wel conformeren aan maatschappelijke waarden aangesproken. Dit schuurt vooral omdat in dezelfde teksten een aantal categorieën expliciet uitgesloten worden van de nieuwe WNT, terwijl een soortgelijke redenering kan gelden voor mensen die werken in en voor maatschappelijke organisaties die grotendeels publiek gefinancierd worden, zoals medisch specialisten, directeuren van schoonmaakbedrijven, accountants en andere adviseurs. Naar ons idee leidt deze expliciete nadruk op bestuurders in zorg en welzijn ertoe dat het vertrouwen in bestuurders in deze sectoren verder wordt ondermijnd. Dit is een belangrijk punt van aandacht in het recent verschenen proefschrift van mw. dr. mr. J.S.M. Bijloos.

Tot slot heeft de NVTZ ook kennisgenomen van de reactie van de NVZD aangaande dit wetsvoorstel en wij onderschrijven hun inbreng.

Hoogachtend,

Namens het bestuur van de NVTZ,

Erik Dannenberg
Voorzitter NVTZ

⁴ Brief van de Minister van VWS, de Minister van MZ en de staatssecretaris van VWS - Investeringsmogelijkheden voor zorgaanbieders en het bevorderen van kwaliteit en een transparante, integere en professionele bedrijfsvoering brief van ministers en staatssecretarissen; 2019